

Uchwała nr 51
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 22 listopada 2023 r.

w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwala, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje kryteria wyboru operacji zaproponowane dla interwencji I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, określone w załączniku do uchwały.

§ 2.

1. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 przyjmuje do wiadomości, że kryteria wyboru operacji, o których mowa w § 1, stanowią część projektów wytycznych Instytucji Zarządzającej, która zostanie poddana opiniowaniu.
2. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do dokonania zmian kryteriów wyboru operacji dla interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, o których mowa w § 1, wynikających z przebiegu opiniowania Instytucji Zarządzającej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Ryszard Bartosik
Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny
dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Załącznik do uchwały Nr 51 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z 22 listopada 2023 r.

Kryteria wyboru operacji dla interwencji I. 10. 1. 1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023– 2027 poprzez przyjęcie uchwały Nr 23 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 z 10 maja 2023 r.

Zmiana kryteriów wyboru polega na dodaniu nowego kryterium wyboru – kryterium 6.

Kryteria wyboru operacji dla interwencji I. 10. 1. 1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (PS WPR)

Kryterium 1. Wpływ na poprawę jakości produkcji (w obszarach A, B, C i D)

Jeżeli operacja uwzględnia inwestycję przyczyniającą się do poprawy jakości produkcji przyznaje się **3 punkty**.

Kryterium 2. Udział w określonych formach współpracy (w obszarach A, B, C i D)

Jeżeli rolnik bierze udział w określonych formach współpracy przyznaje się **3 punkty**.

Punkty przyznaje się, jeżeli rolnik należy do grupy producentów rolnych, organizacji producentów, spółdzielni (jeśli nie jest grupą producentów rolnych albo organizacją producentów) lub klastra i operacja dotyczy tego samego produktu lub grupy produktów, ze względu na który została utworzona grupa lub organizacja, lub operacja dotyczy produktu lub grupy produktów będących przedmiotem współpracy rolnika ze spółdzielnią lub klastrem.

Kryterium 3. Inwestycja innowacyjna lub dotycząca rozwiązań cyfrowych (w obszarach A, B, C i D)

Jeżeli inwestycja objęta operacją ma charakter innowacyjny lub wiąże się z zastosowaniem cyfrowych rozwiązań przyznaje się **3 punkty**.

Kryterium 4. Uczestnictwo w systemach jakości (w obszarach A, C i D)

Punkty przyznaje się za uczestnictwo w:

- 1) unijnym systemie jakości:
 - a) rolnictwo ekologiczne – **4 punkty**, pod warunkiem objęcia tym systemem co najmniej 50 % powierzchni użytków rolnych tego gospodarstwa,
 - b) innym niż rolnictwo ekologiczne unijnym systemie jakości, wymienionym w wytycznych szczegółowych w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej dla interwencji „Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)” – **2 punkty**;
- 2) krajowym systemie jakości – **1 punkt**, pod warunkiem, że jest to system jakości uznany na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za krajowy system jakości żywności i notyfikowany do Komisji Europejskiej zgodnie z Dyrektywą (UE) nr

2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego

– jednak nie więcej niż **5 punktów**.

Punkty przyznaje się, jeżeli operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem.

W sytuacji gdy o pomoc ubiega się grupa rolników, punkty mogą zostać przyznane, jeżeli każdy z członków grupy uczestniczy w systemie jakości.

Kryterium 5. Przedłużanie trwałości produktów rolnych, przechowywalność lub przygotowywanie do sprzedaży (w obszarze B)

Jeżeli operacja obejmuje inwestycję dotyczącą bezpiecznego dla konsumenta i efektywnego przedłużania trwałości produktów rolnych, przechowywalności lub lepszego przygotowania do sprzedaży przyznaje się **3 punkty**.

Kryterium 6. Prowadzenie produkcji zwierzęcej (w obszarze B)

Z tytułu prowadzenia ekologicznej produkcji zwierzęcej przyznaje się **2 punkty**.

Punkty przyznaje się, jeśli operacja dotyczy produkcji zwierzęcej i co najmniej 50% wielkości ekonomicznej gospodarstwa w roku wyjściowym stanowi wielkość ekonomiczna osiągnięta z ekologicznej produkcji zwierzęcej.

MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW

Pomoc nie będzie przyznana, jeżeli operacja uzyska mniej niż 4 punkty.

KRYTERIA ROZSTRZYGAJĄCE mające zastosowanie w przypadku, gdy co najmniej dwie operacje uzyskały taką samą liczbę punktów:

1. W przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje wielkość ekonomiczna gospodarstwa, przy czym pierwszeństwo ma operacja realizowana w gospodarstwie o większej wielkości ekonomicznej. W sytuacji, gdy o pomoc ubiega się grupa rolników, wielkość ekonomiczna gospodarstwa liczona jest jako średnia wielkość wszystkich gospodarstw rolnych należących do rolników będących członkami danej grupy.
2. W przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów i dotyczą gospodarstwa o takiej samej wielkości ekonomicznej, pierwszeństwo ma operacja planowana do realizacji przez wnioskodawcę, który nie jest beneficjentem ani operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw”, „Premie dla młodych rolników” PROW 2014– 2020 ani interwencji I.10.1.1., I.10.1.2., I.10.4., I.10.5., I.10.15. PS WPR.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 79 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (rozporządzenie 2021/2115), celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem interwencji. Mając na względzie aspekty określone w ww. przepisie, w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) w opisie interwencji I. 10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) przewidziano, że kryteria wyboru operacji mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) inwestycji dotyczących poprawy jakości produkcji (w obszarach A, B, C i D);
- 2) udziału w zorganizowanych formach współpracy, przy czym przedmiot operacji powinien mieć związek z zakresem działalności będącej przedmiotem współpracy (w obszarach A, B, C i D);
- 3) inwestycji innowacyjnych lub dotyczących rozwiązań cyfrowych (w obszarach A, B, C i D);
- 4) inwestycji dotyczących systemów jakości (w obszarach A, C i D);
- 5) przedłużaniu trwałości produktów, przechowywalności lub przygotowywanie do sprzedaży (w obszarze B).

Nie jest to zamknięta lista kryteriów wyboru.

W trakcie prac nad wdrażaniem PS WPR odbywały się konsultacje z przedstawicielami rolników na temat możliwych rozwiązań różnych problemów sektora, które pojawiały się w ostatnim czasie. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych Solidarność w piśmie z dnia 17.07.2023 r. (znak: L.dz. 147/2023) zawniósł, aby ekologiczna produkcja zwierzęca była bardziej wspierana w działaniach inwestycyjnych niż zaproponowano to w projekcie wytycznych szczegółowych w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) przekazanych do opiniowania zewnętrznego. Po analizie propozycji proponuje się dodanie kryterium 6 – kryterium wyboru do zastosowania w obszarze B.

Produkcja zwierzęca jest bardziej pracochłonna i kapitałochłonna niż produkcja roślinna. W ramach celu szczegółowego 2. „Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację” zidentyfikowano potrzebę inwestowania w budowę lub modernizację budynków/budowli wraz z ich wyposażeniem służących produkcji zwierzęcej. Wprowadzenie takiego kryterium w obszarze B dotyczącym produkcji ekologicznej, jest szczególnie ważne, ponieważ ekologiczna produkcja zwierzęca jest słabo rozwinięta w Polsce w stosunku do ekologicznej produkcji roślinnej.

Tabela 1. Podział gospodarstw ekologicznych wg rodzaju produkcji w Polsce w latach 2019-2020.

Gospodarstwa ekologiczne	2019 r.		2020 r.	
	Liczba	Udział w ogólnej liczbie gospodarstw [%]	Liczba	Udział w ogólnej liczbie gospodarstw [%]
Prowadzące wyłącznie produkcję roślinną	14 692	78,8	14 532	78,2
Prowadzące produkcję roślinną i zwierzęcą	3945	21,2	4043	21,8
w tym prowadzące równoczesną produkcję ekologiczną i nieekologiczną (roślinną i/lub zwierzęcą)	3340	17,9	3445	18,5
Ogólna liczba gospodarstw ekologicznych	18 637	100	18 575	100

W 2019 r. spośród wszystkich ekologicznych producentów rolnych: 78,8% prowadziło gospodarstwa zajmujące się wyłącznie produkcją roślinną, a 21,2% – gospodarstwa zajmujące się zarówno produkcją roślinną jak i zwierzęcą.

W 2020 r. spośród wszystkich ekologicznych producentów rolnych: 78,2% prowadziło gospodarstwa zajmujące się wyłącznie produkcją roślinną, a 21,8% stanowiły gospodarstwa zajmujące się zarówno produkcją roślinną jak i zwierzęcą. W porównaniu do 2019 r. wzrosła liczba gospodarstw prowadzących równoczesną produkcję ekologiczną i nieekologiczną (o 0,6 p.p.) oraz gospodarstw prowadzących produkcję roślinną i zwierzęcą (o 0,6 p.p.). (Źródło: Raport o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2019–2020, GIJHARS 2021)

Tabela 2. Inwentarz ekologiczny w latach 2019–2020 (stan na dzień kontroli JC) [sztuki]

Inwentarz ekologiczny [w szt. fizycznych]	2019 r.	2020 r.
bydło na mięso	8320	8341
krowy mleczne	10 983	12 061
pozostałe bydło	10 883	10 700
drób	484 153	696 153
świnie	4189	3253
owce	15 092	15 803
kozy	5270	3645

Źródło: Raport o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2019–2020, GIJHARS 2021.

Wzrost, który nastąpił w 2020 roku jest nieznaczny. Aby zwiększyć dynamikę rozwoju ekologicznej produkcji zwierzęcej należy wspierać rolników ekologicznych, którzy prowadzą ekologiczną produkcję zwierzęcą. Zachętę taką ma stanowić kryterium wyboru dotyczące prowadzenia produkcji zwierzęcej.

Ponadto, produkcja zwierzęca pozwala na wytwarzanie produktów takich jak np. ekologiczne mleko, jaja, mięso, które są poszukiwane przez konsumentów. Posiada także inne, ważne cechy, dla dalszego rozwoju gospodarstw rolnych m.in. wymaga relatywnie dużych nakładów pracy (miejsca pracy), w tym siły ludzkiej dość równomiernie rozłożonej w ciągu roku, umożliwia podniesienie lub utrzymanie żyzności gleby poprzez wytwarzanie nawozów naturalnych, pozwala zapewnić względnie równomierny (w porównaniu do produkcji roślinnej) dopływ środków finansowych do gospodarstwa.

Propozycja kryterium wyboru została wypracowana przy udziale przedstawicieli organizacji rolniczych, tj. Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych Solidarność. Po uzyskaniu pozytywnej opinii Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 zaproponowane kryterium zostanie uwzględnione w projekcie wytycznych szczegółowych w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje).

Ponadto, analizując kryteria wyboru i opracowując sposób nadawania punktów w ramach tej interwencji ARiMR zaproponowała, aby w kryterium 5 (**Przedłużanie trwałości produktów rolnych, przechowywanie lub przygotowywanie do sprzedaży** (w obszarze B)) punkty można było przyznawać, jeżeli operacja obejmuje co najmniej jedną inwestycję dotyczącą bezpiecznego dla konsumenta i efektywnego przedłużania trwałości produktów rolnych, przechowywania lub lepszego przygotowania do sprzedaży. W obszarze B wspiera się operacje dotyczące produkcji ekologicznej w gospodarstwach prowadzących produkcję ekologiczną i zakres wsparcia jest bardzo szeroki (może dotyczyć zarówno budowy budynków służących do produkcji ekologicznej, stosowania rozwiązań rolnictwa precyzyjnego, zapewnienia wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, zwiększania dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywanie oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży, nabycia nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia itp.). Z tego względu operacja zgłoszona przez wnioskodawcę do finansowania może uwzględniać różne rodzaje inwestycji kwalifikujące się do wsparcia w tym obszarze. Jest zatem uzasadnione aby preferować operacje, w których występuje przynajmniej jedna inwestycja dotycząca bezpiecznego dla konsumenta i efektywnego przedłużania trwałości produktów rolnych, przechowywania lub lepszego przygotowania do sprzedaży.